

- Fagterminologi – til glede eller besvær?

Fagkonferansen 17. september 2021

• Språkrådet

- Statens forvaltningsorgan i spørsmål
- Nasjonalt samordningsorgan for terminologiarbeid i Norge
- Overordna språkpolitisk mål:
Norsk skal være et velfungerende språk på alle samfunnsområder

• Hva er terminologi – og hvorfor er det viktig?

- Termer er betegnelser (ord) som inngår i et fagspråk
 - fagord, faguttrykk, spesialord, fagbetegnelser ...
- Terminologi er viktig for effektiv og presis (fag)kommunikasjon!
 - Unngår misforståelser også i stressede situasjoner
 - Trenger ikke lange og omstendelige forklaringer
 - Er effektivt og lønnsomt
 - Skaper trygghet
- Utvikling av terminologi er en forutsetning for at norsk skal være et velfungerende språk!

• Ny språklov

§ 1. Føremål

Føremålet med lova er å styrkje norsk språk, slik at det blir sikra som eit samfunnsberande språk som skal kunne nyttast på alle samfunnsområde og i alle delar av samfunnslivet i Noreg. Lova skal fremje likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for dei språka som staten har ansvar for.

Føremålet med lova er også å sikre at

- a) offentlege organ tek ansvar for å bruke, utvikle og styrkje bokmål og nynorsk
- b) offentlege organ tek ansvar for å bruke, utvikle og styrkje samiske språk, jf. reglane i [sameloven kapittel 3](#)
- c) offentlege organ tek ansvar for å verne og fremje kvensk, romani, romanes og norsk teiknspråk.

Ansaret etter andre ledd bokstav a omfattar eit særleg ansvar for å fremje nynorsk som det minst bruka norske skriftspråket.

I kraft 1 jan 2022.

• Ny språklov

§ 9. *Klart språk*

Offentlege organ skal kommunisere på eit klart og korrekt språk som er tilpassa målgruppa.

• Stan Kaplans kommunikasjonsteoremer

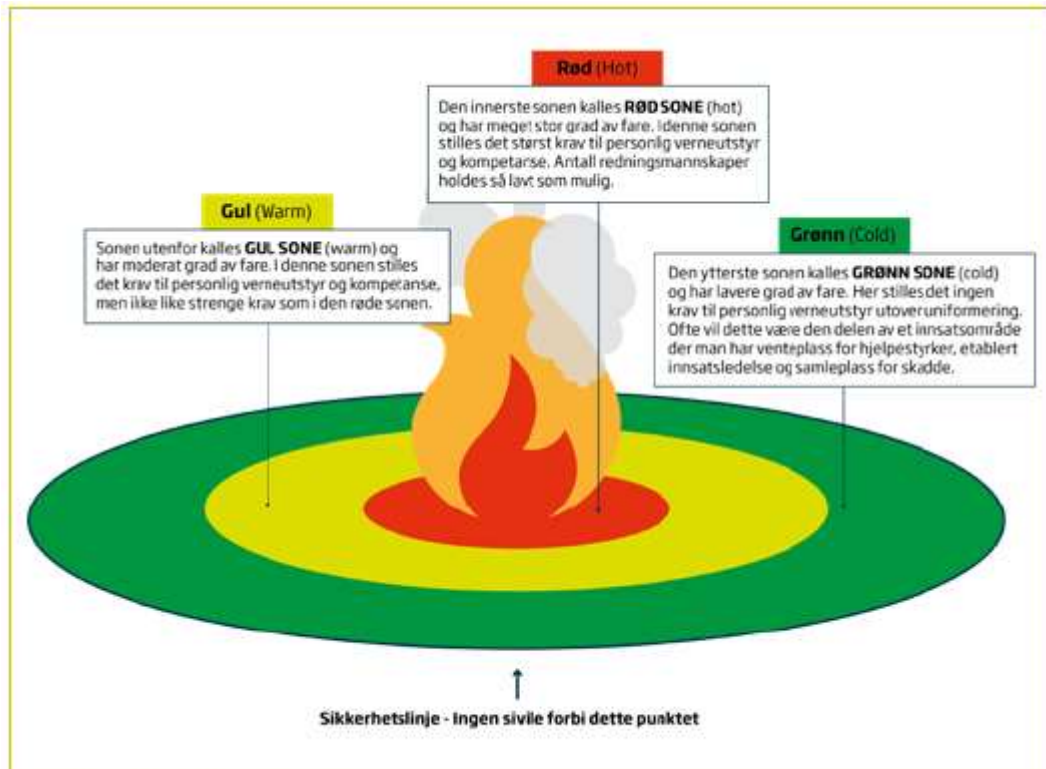
Teorem 1: Halvparten av problemene i verden skyldes at personer bruker samme ord i forskjellige betydninger.

Teorem 2: Den andre halvparten skyldes at personer bruker forskjellige ord for samme betydning.

Fra et plenumsinnlegg på Meeting Society for Risk Analysis, 1996

Håndbok for redningstjenesten

Systembeskrivelse – prinsipper – verdier

Soneinndeling av innsatsområdet.

Forvaltningsstandard for omgrepsharmonisering og omgrepsdifferensiering

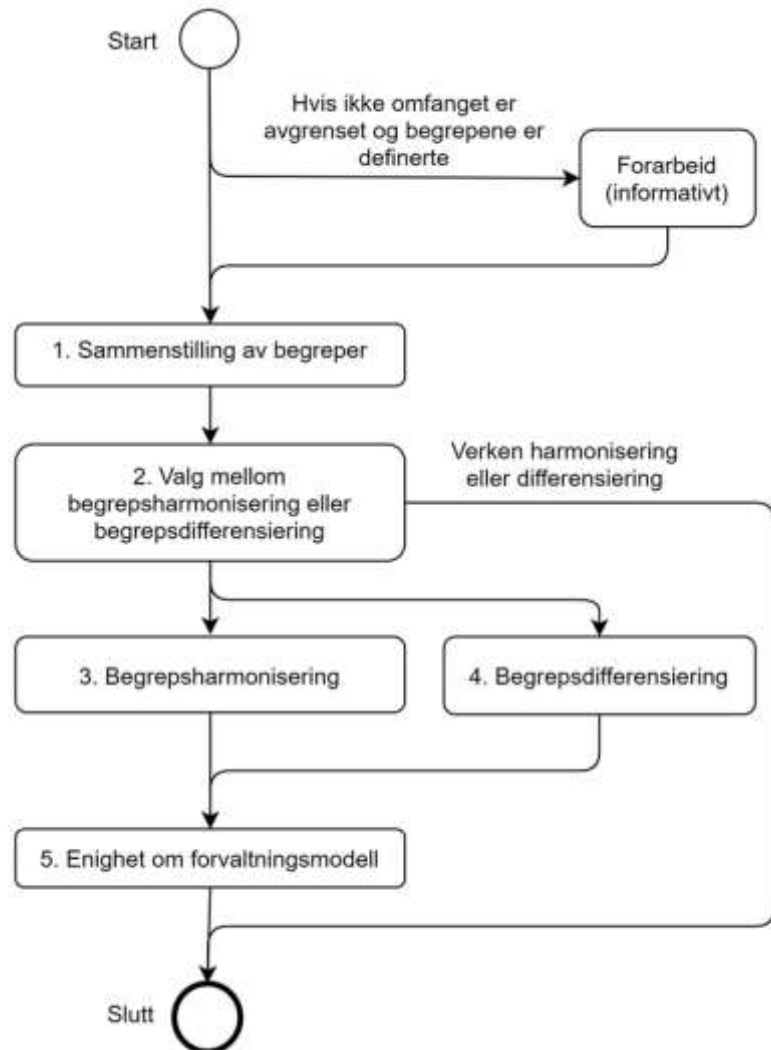
Forvaltningsstandard for omgrepsharmonisering og omgrepsdifferensiering beskriv ein prosess for å koordinere omgrep mellom to eller fleire partar innanfor offentlig sektor.

Standarden gjeld for følgende bruksområde:

- [Omgrepsanalyse og definisjonsarbeid](#)

Krav

Anbefalt

Figur 1. Prosessmodell for begrepsharmonisering eller begrepsdifferensiering.

begrepsharmonisering

begrepsharmonisering

terminologiarbeid med formål å etablere en sammenheng mellom to eller flere nært beslektede eller overlappende begreper for å fjerne eller redusere mindre ulikheter mellom dem

Kilde til definisjon: [NS-ISO 1087:2019](#)

Merknad: Gjennom begrepsharmoniseringen skaper vi en felles definisjon og felles term for der det opprinnelig var to eller flere ulike definisjoner og/eller to eller flere ulike termer. Mindre ulikheter som gjenstår, f.eks. uvesentlige kjennetegn, kan reduseres ved at de flyttes til et merknadsfelt, slik at definisjonene er helt like.

begrepsdifferensiering

begrepsdifferensiering

terminologiarbeid med formål å tydeliggjøre forskjeller mellom nært beslektede eller overlappende begreper som ikke kan harmoniseres

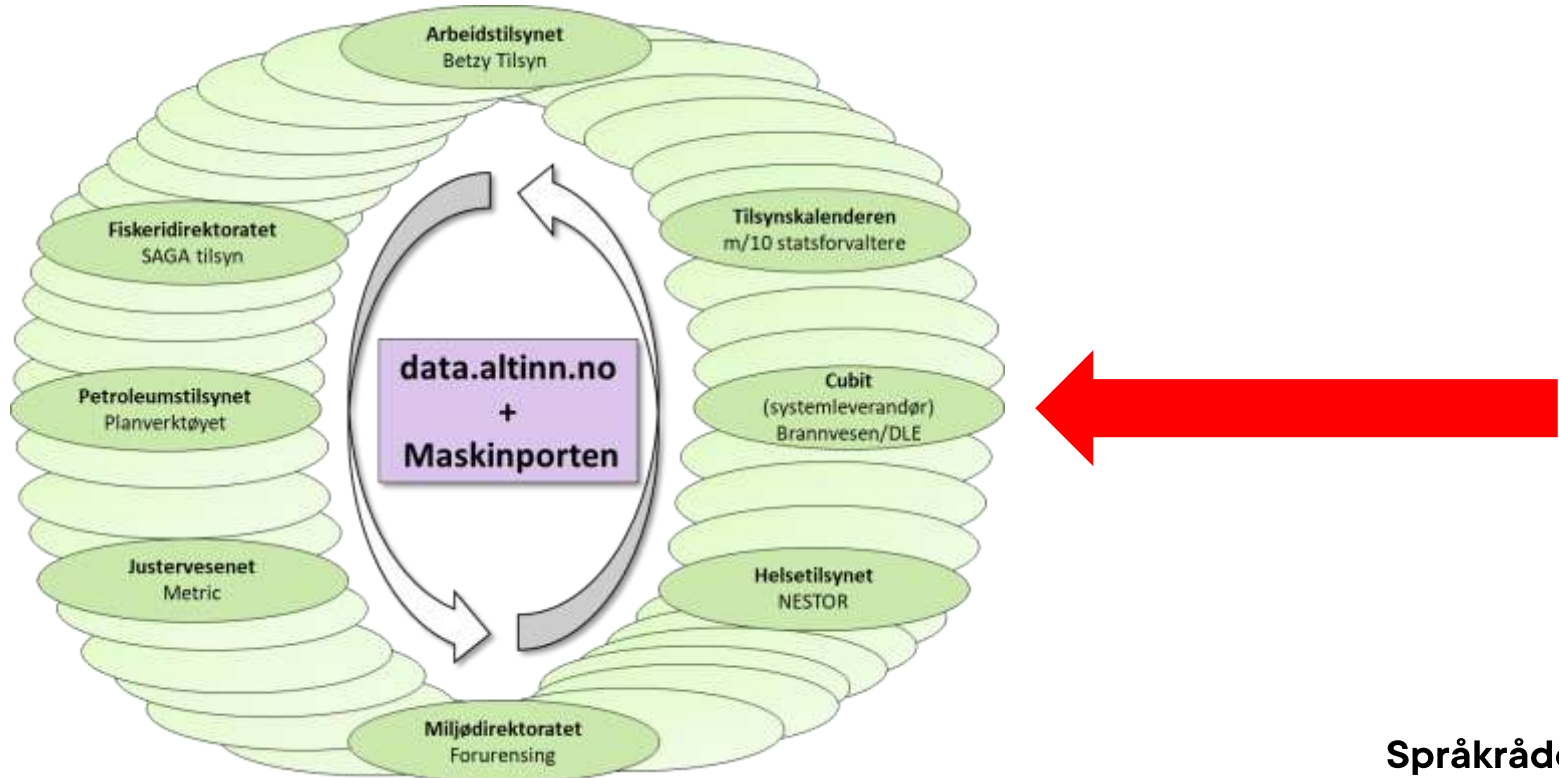
Kilde til definisjon: egendefinert

Merknad: Forskjeller mellom begrepene kan tydeliggjøres i definisjoner, termer, merknader til definisjoner, fagområde og bruksområde.

• Hvorfor?

- Kommunikasjon i nødsituasjoner der tid er viktig
- Kommunikasjon når tid ikke er en faktor
 - Sammenligning av statistikk – for eksempel responstid, innsatstid e.l.
 - Utveksling av informasjon
 - Deling av data – orden i eget hus

• Deling av data – Tilda

Er du samboer?

Har eller venter felles barn

Har eller har hatt felles barn

Har vært gift tidligere

To personer over 18 år som ikke er gift, registrert partner eller samboer med andre

Forholdet har aldri vært avbrutt i løpet de siste fem år før dødsfallet

[...] med mindre de bor i hver sin boenhet i et hus med mer enn fire selvstendige og klart atskilte boenheter.

To personer som bor i samme hus, selv om de bor i hver sin del av huset

To personer som vanligvis bor sammen, selv om de er midlertidig adskilt

Ville hatt lov til å gifte seg eller inngå partnerskap

Bodd sammen i minst to år

Bodd sammen i minst 12 måneder

Bodd sammen 12 av de siste 18 månedene

Lever sammen i et ekteskapsliknende forhold

Har planer om å fortsette samlivet

Felles bopæl

Felles husholdning

Ugifte personer som lever sammen

Folketrygden §§ 19-6 og 20-9
Folketrygden § 1-5
Samordningsloven § 22
Skattebetalingsloven § 10-32

Barnetrygden § 9
Folketrygden § 9-6
Folketrygden § 17-2
Tvangsfullbyrdelsesloven § 7-13

Folketrygden § 3-2
Innskuddspensjonsloven § 1-2 bokstav p
Foretakspensjonsloven § 1
Bidragsinnkrevingsloven § 11

Forskotteringsloven § 5
Adopsjonsloven § 5a
Statsborgerloven § 11
Barnetrygden § 7
Utlendingsloven § 41

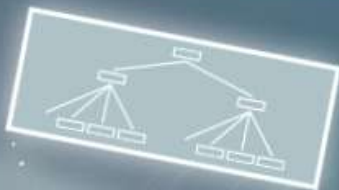
KOLLEGIET FOR BRANNFAGLIG TERMINOLOGI

- Nynorsk?
- Forankring og bruk oppover i systemene?
- Forankring og bruk i de andre nødetatene?

??

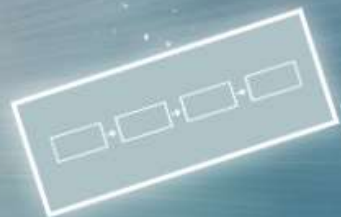

Referent?

Begrep?

BEGRIP BEGREPENE!

Term?

Start kurs

Definisjon?

Takk for
oppmerksomheten